

334(471) O.P. K. Satak. "1943"

Keski-Satakunnan Osuusliike

r.l.

Toiminta- ja tilikertomus

vuodelta

1943

50906

KESKI-SATAKUNNAN OSUUSLIIKE R.L.

TOIMINTA- JA TILIKERTOMUS VUODELTA

1943.

YLEISTILANTEEN KEHITYS v. 1943.

Sen jälkeen kun akselivallat syksyllä vuonna 1942 kaikkialla olivat joutuneet puolustuskannalle, liittoutuneiden sotilaallinen ja diplomaattinen toimeliaisuus jatkui saavuttaen yhä suuremman yllötteen vuoden 1943 aikana. Afrikan taistelut päättyivät siihen, että toukokuun 12 päivänä viimeiset akselijoukot poistuivat Tunisiasta. Heinäkuun 10 päivänä liittoutuneet suorittivat maihinnousun Sisiliaan ja syyskuun 2 päivänä ne voivat tehdä maihinnousun Europan mantereelle Italian eteläkärjessä. Vähän tätä ennen Mussolini kukistettiin ja muutamia päiviä sen jälkeen antautui Badoglion hallitus. Saksan miehityksen ja Mussolinin vapauttamisen johdosta Italia jakautui kahteen leiriin ja veriset taistelut jatkuvat. — Itärintamalla vuosi alkoi venäläisten talvihyökkäyksen merkeissä. Heinäkuun 3 p:nä Stalingrad antautui ja tämän jälkeen aina vuoden loppuun asti venäläinen painostus jatkui varsinkin etelä- ja keskirintamalla, jolloin saksalaisten oli pakko luovuttaa suurin osa vuosina 1941—42 miehittämästään alueesta. — Vuoden kuluessa liittolaisten raskaat pommikoneet aloittivat ankan pommituksen Saksan, sen usei-

den liittolaisten ja hallussa olevien maiden kaupunkreja ja teollisuuskeskuksia vastaan.

Kaukoidässä liittoutuneet ovat olleet koko vuoden kiihkeässä toiminnassa lounais- ja pohjois-Tyynen meren etuasemien takaisin valloittamiseksi.

Sotatoimien ohella liittolaisten diplomatia on ollut vilkasta. Casablancan konferenssissa tammikuun lopussa Englanti ja Yhdysvallat sopivat yhteisistä sotasuunnitelmista. Neuvotteluja jatkettiin elo-syyskuussa Quebecissa sekä vuoden lopulla Moskovassa, Kairossa ja Teheranissa, jossa viimeksimainitussa myös Stalin oli läsnä. Neuvottelut koskivat sodan kiihdyttämistä ja rajojen järjestelyjä sodan jälkeen.

Oma erillinen puolustusotamme on kautta vuoden jatkunut verraten hiljaisena. Rauhan huhuja on silloin tällöin ollut liikkeellä, mutta todellisia rauhanmahdollisuuksia ei toistaiseksi ole ilmaantunut.

Maamme taloudellinen asema on edelliseen sotavuoteen verrattuna edelleen vahvistunut. Sato oli parempi kuin edellisinä vuosina, nousten viljayksiköiksi laskettuna 75 %:iin vuosien 1935—39 keskisadosta edellisen vuoden prosenttimäärän ollessa 71.

Maitoa, voita ja lihaa on tullut säännösteltyyn kulutukseen huomattavasti enemmän kuin edellisinä vuosina. Myöskin teollisuustuotanto on sota-ajan monista puutteista huolimatta kasvanut, nousten määrältään edellisen vuoden 65 %:sta 70 %:iin vuoden 1935 määrästä. Kotimaan kaupan määrän indeksi on noussut edellisen vuoden 72 %:sta 76:een %:iin. Ulkomaankaupan yhteismäärä pysyi samana kuin edellisessä vuonna, mutta sen tuontivoittoisuus aleni edelliseen vuoteen verrattuna melkoisesti. Tämä on merkinnyt parantunutta maksutasetta, mutta huonontunutta tarpeiden tyydytystä. Tuontiin Saksasta on

sisältynyt 246 000 tonnia leipäviljaa, jonka merkitys kansanhuollollemme on ollut tärkeä.

Valtion talous on edelleen vakaantunut johtuen suunnitelmallisesta ja kiinteästä rahapolitiikasta. Hintataso on tämän johdosta noussut vain 8,8 % edellisen vuoden nousun ollessa 18,3 %. Valtion menot viime vuonna nousivat n. 30 miljardiin markkaan, josta 20 miljardia puolustusmenoja. Samanaikaisesti valtion tulot nousivat lähes 20 miljardiin markkaan, joten vain hieman yli kolmannes oli peitettävä lainoilla. Valtion kokonaisvelka nousi vuoden vaihteessa noin 50 miljardin markan määrään. Setelistö on vuoden alussa tapahtuneen laskun jälkeen jälleen osoittanut vähäistä kasvua ollen vuoden lopussa 10,8 miljardia markkaa.

I. OMAN LIIKKEEMME TOIMINTA JA KEHITYS V. 1943.

Vuosi 1943 jouduttiin edelleen toimimaan sotatilanteen luomissa olosuhteissa, mistä johtuen vaikeudet ovat olleet moninaiset omankin liikkeemme toiminnalle. Vaikeuksista huolimatta olemme parhaamme mukaan pyrkineet palvelemaan jäseniämme ja asiakkaitamme. Puutteellisuuksia on tietysti ollut paljonkin, mutta niille ei nykyoloissa voida mitään. Kaikista vaikeuksista ja puutteellisuuksista huolimatta oli kertomusvuosi liikkeelle ennätysten vuosi. Liikevaihtomme kohosi ennätysmäärään, 16,6 milj. markkaan, ollen nousu edellisestä vuodesta n. 6 milj. markkaa eli 55,83 %. Myöskin maataloustuotekauppa on edistynyt ripein askelin, samoin säästökassatalletukset.

Selostamme seuraavassa lähemmin liikkeemme toimintaa:

II. JÄSENISTÖ.

Kertomusvuoden aikana liittyi osuuskuntaamme uusia jäseniä 35. Kuoleman kautta erosi 8 jäsentä ja muista syistä 3, joten jäsenmäärä lisääntyi 23 jäsenellä ollen jäsenmäärä vuoden päättyessä 1.025.

Ammattiansa perusteella ryhmittyvät jäsenet seuraavasti:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1) Tilallisia	68	15	83
2) Pientilallisia	75	21	96
3) Maanviljelystyöväkeä . . .	131	31	162
4) Virkamiehiä	1	1	2
5) Pikkuliikkeen harjoittajia ja konttoriapulaisia	57	20	77
6) Teollisuustyöväkeä	432	137	569
7) Muuta työväkeä	9	2	11
8) Vapaiden ammattien harjoittajia	—	1	1
9) Muita	4	5	9
10) Ryhmäjäseniä	—	—	15
Yhteensä	77	233	1.025

Suorittamiensa osuusmaksujen perusteella voidaan jäsenet jakaa seuraaviin ryhmiin:

1. Osuusmaksunsa täysin maksaneita . . .	102 jäsentä.
2. » säännöllisesti maksan.	670 »
3. » osittain maksaneita	139 »
4. » laiminlyöneitä	114 »
Yhteensä	1.025 jäsentä.

Jäsenillä, jotka ovat hoitaneet osuusmaksun suorituksen säännöllisesti, on nyt osuusmaksua suoritettuna 240:— mk ja jälellä ainoastaan kaksi osasuoritusta. Kehoitaisimmekin nyt tämän vuoden ylijäämäpalautuksen yhteydessä suorittamaan osuusmaksun täyteen määrään, koska nykyisen tavarapulan vuoksi ylijäämän nostaminen tavarassa ehkä tuottaa vaikeuksia. Varsinkin osuusmaksunsa osittain maksaneita kehoitamme siirtämään ylijäämäpalautuksen kaikki osuusmaksun suoritukseen, jotta saisivat »toiset kiinni«. Laiminlyöneiden joukossa on varmaankin suurin osa sellaisia jäseniä jotka ovat muuttaneet pois paikka-

kunnalta, ja tulee heidän suhteensa toimitettavaksi tarkistus lähiaikoina.

III. LIIKETOIMINTA.

1. Toimipaikat.

Kertomusvuoden aikana avattiin liikkeemme ensimmäinen kahvila-ruokala Karkussa. Ruokala avattiin marraskuun alussa ja saavutti se kohta alkuun sille asetetut tavoitteet. Uusia myymälöitä ei kertomusvuoden aikana avattu. Yhden myymälän avaamista oli suunniteltu, mutta nykyisen ajan takia oli sen avaamisesta luovuttava.

Kertomusvuoden lopussa oli osuuskunnalla toiminnassa seuraavat toimipaikat:

Konttori	1
Myymälöitä	12
Ruokaloita	1
Jakamoita	3
Leipomo	1
Yhteensä	18

2. Liikevaihto.

Liikevaihdon suhteen oli vuosi 1943 liikkeellemme ennätysellinen. Liikevaihto kohosi mk 16.607.092:16 ja oli siinä lisäystä edelliseen vuoteen verraten mk 5.950.056:43 eli 55,83 %. Huomattava osa myynnin noususta johtui maataloustuotteiden myynnistä, mutta oli myynnin nousu myymälöidenkin osalta 19,55 %. Varsinkin Karkun, Tyrvään, Yttilän ja Nuupalan myymälät tekivät ennätyksiä. Joulukuussa saavutettiin erittäin komea myynti, ollen se paras kuukausimyynti mitä liikkeemme on koskaan saavuttanut. Samaa on sanottava vuosimyynnistä.

Liikevaihto jakaantui eri kuukausien osalle seuraavasti:

			+ lisäys	
Tammikuu . . .	841.820:80	+	183.529:83	+ 27,88 %
Helmikuu . . .	931.930:02	+	294.897:94	+ 46,29 »
Maaliskuu . . .	1.054.123:85	+	366.518:95	+ 53,30 »
Huhtikuu . . .	1.279.880:95	+	601.529:20	+ 88,68 »
Toukokuu . . .	1.277.697:38	+	539.917:38	+ 73,18 »
Kesäkuu . . .	1.409.911:40	+	626.836:25	+ 80,05 »
Heinäkuu . . .	1.293.315:15	+	546.230:65	+ 73,03 »
Elokuu . . .	1.302.553:98	+	479.582:83	+ 58,27 »
Syyskuu . . .	1.426.188:25	+	414.875:90	+ 41,03 »
Lokakuu . . .	1.422.864:65	+	409.574:05	+ 40,43 »
Marraskuu . . .	1.532.798:51	+	460.069:63	+ 42,89 »
Joulukuu . . .	2.834.007:22	+	1.026.493:82	+ 56,80 »
Yhteensä	16.607.092:16	+	5.950.056:43	+ 55,83 %

Eri toimipaikkain kesken jakaantui myynti seuraavasti:

			+ lisäys	
			- vähennys	
Päämyymälä	1.973.783:25	—	271:90	— 0,01 %
Kiimajärvi . .	246.549:90	—	37.125:75	— 13,09 »
Kauvatsa . . .	1.612.212:95	+	207.588:80	+ 9,43 »
Illo	651.384:75	—	59.745:25	— 8,40 »
Karkku	1.744.555:45	+	459.842:15	+ 35,79 »
Tyrvää	1.590.596:60	+	455.520:25	+ 40,13 »
Sääkskoski . .	590.448:95	+	62.675:15	+ 8,81 »
Kiikoinen . . .	600.676:25	+	131.755:50	+ 28,09 »
Yttilä	940.979:70	+	307.277:50	+ 48,48 »
Roismala . . .	608.123:55	+	135.533:10	+ 28,67 »
Nuupala	383.756:75	+	187.977:80	+ 96,01 »
Heinoo	176.517:80	—	33.002:20	— 15,75 »
Ruokala	63.692:—	+	63.692:—	+ 100,00 »
Varasto	5.423.814:26	+	4.068.243:28	+ 300,15 »
Yhteensä	16.607.092:16	+	5.950.056:43	+ 55,83 %

Toimialueen eri kuntien kesken jakaantui myynti seuraavasti:

Kiikka	8.295.532:16
Kauvatsa	3.143.641:60
Tyrvää	2.582.476:90
Karkku	1.984.765:25
Kiikoinen	600.676:25
Yhteensä	16.607.092:16

3. Leipomo.

Leipomon valmistus nettohinnoin oli 706.333:14 ja oli se 42.377:56 mk pienempi kuin edellisenä vuotena. Lasku johtuu sotilasleivän valmistuksen pienenemisestä. Siviilileivän valmistus sensijaan nousi huomattavasti. Siviilileipää valmistettiin 537.143:86 mk arvosta ja on siinä lisäystä edelliseen vuoteen verraten mk 127.284:36 eli 31,06 %. Siviilileipä myytiin kaikki omissa toimipaikoissa. Vehnäjauhoja saatiin leipomon käyttöön entistä vähemmän, joten leipomon toiminta rajoittui pääasiallisesti ruisleivän valmistukseen. Ruisleivän osuus leipomon tuotannosta tekee 93,09 %. Armeijalle toimitettiin leipää 33.837 kg.

Eri leipälaatuja valmistettiin seuraavasti:

		1943	1942
Ruokaleipää	488.305:96	69,13 %	44,76 %
Sotilasleipää	169.189:28	23,96 »	45,26 »
Korvikeleivoksia	48.837:90	6,91 »	9,98 »
Yhteensä	706.333:14	100,00 %	100,00 %

Eri kuukausina oli valmistus seuraava:

			+ lisäys	— vähennys	
Tammikuu	64.656:10	+	2.272:40	+	3,64 %
Helmikuu	63.999:15	+	163:25	+	0,26 »
Maaliskuu	63.852:90	+	554:85	+	0,88 »
Huhtikuu	56.821:60	—	8.036:25	—	12,39 »
Toukokuu	66.443:10	+	7.782:50	+	13,27 »
Kesäkuu	68.209:90	+	13.035:50	+	23,63 »
Heinäkuu	58.584:90	+	4.868:55	+	9,06 »
Elokuu	51.713:85	—	2.307:95	—	4,27 »
Syyskuu	62.028:10	—	25.451:25	—	28,80 »
Lokakuu	53.646:70	—	13.419:05	—	20,01 »
Marraskuu	48.268:60	—	5.476:80	—	10,19 »
Joulukuu	47.208:24	—	16.363:31	—	25,74 »
Yhteensä	706.333:14	—	42.377:56	—	5,66 %

IV. TAVARAIN HANKINTA.

1. Tavaramarkkinat.

Tavaratilanne on kertomusvuoden aikana edelleenkin vaikeutunut, lukuunottamatta elintarvikkeita. Useita korviketavaroita, joita edellisenä vuotena ei ollut saatavissa, on nyt ollut helpommin hankittavissa. Varsinkin juuri korviketeollisuus on ollut hyvin yritteliäällä päällä, sillä yhä uusia ja uusia korvikkeita ja korvikkeen korvikkeita ilmaantuu markkinoille. Toiselta puolen ovat kuluttajat jo tottuneet käyttämään korviketavaroita, joten niitä vuosittein myydään huomattavia määriä. Tilanne elintarvikkeiden kohdalla on kertomusvuoden aikana ollut varsin hyvä, mikä johtuu kahdesta perättäisestä hyvästä sadosta. Siitä tilanteesta mikä esim. liikkeemme toimialueella oli vuoden 1942 alkupuolella, ei ole ollut merkkiäkään jällellä.

Niin viljatuotteita kuin lihaakin on ollut vakituisesti saatavissa ja on niitä voitu toimittaa huomattavia määriä muuallekin. Voitiinpa syksyllä esim. perunan kohdalla puhua jo sijoitusvaikeuksista. Huonoin on tilanne ollut tekstiili- ja jalkinetavarain kohdalla. Niitä on edelleen ollut varsin rajoitetusti saatavissa, joten niiden kysyntää ei ole voitu lähimainkaan tyydyttää. Kansanhuoltoviranomaisten taholta onkin viime aikoina alettu kiinnittää suurempaa huomiota juuri näiden tavaroiden tuottamiseen, joten toivottavasti parannusta saadaan aikaan.

2. Hankinta.

Lukuunottamatta paikallista maataloustuotteiden hankintaa, on ostot pääasiallisesti keskitetty OTK:hon. Ostot OTK:lta ovat kertomusvuoden aikana nousseet edelliseen vuoteen verraten 1.103.693:50 mk, mutta ovat prosentuaalisesti laskeneet 8,46 %, mikä johtuu käteisostojen huomattavasta noususta. Olosuhteiden pakosta on jouduttu ostamaan myöskin yksityisistä tukkuliikkeistä. Käteisostot tekivät 7.662.975:12 mk, ollen 81,6 % suuremmat kuin vuotta aikaisemmin.

Toimitetut ostot jakaantuivat eri ostopaikkojen kesken seuraavasti:

		1943	1942
OTK:lta	6.090.307:29 eli	37,61 %	46,07 %
KK:lta	71.095:55 »	0,44 »	0,35 »
Osuuskaupoilta	196.298:97 »	1,21 »	1,04 »
Yksityisiltä	2.170.994:65 »	13,41 »	12,84 »
Käteisostot	7.662.975:12 »	47,33 »	39,70 »
Yhteensä		16.191.671:58 eli 100,00 %	100,00 %

Tavararyhmittäin jakaantui hankinta seuraavasti:

Ravinto- ja nautinto-				
aineet	11.460.619:74 eli	70,77 %	ostoista	
Taloustavarat	410.455:32 »	2,54 »	»	»
Lyhyttavarat	784.326:90 »	4,84 »	»	»
Rautateokset, raken-				
nustarpeet y.m.	2.174.015:87 »	13,44 »	»	»
Tekstiili- y.m. teolli-				
suustuotteet	790.975:76 »	4,88 »	»	»
Jalkineet ja nahka-				
teokset	571.277:99 »	3,53 »	»	»
Yhteensä		16.191.671:58 eli 100,00 %	ostoista	

3. Maataloustuote- ja tarvikekauppa.

Maataloustuotekauppa on kertomusvuoden aikana kehitynyt varsin ripeästi. Maataloustuotteita ostettiin suoraan tuottajilta 7.434.824:10 mk arvosta, ollen ne mk 3.245.298:55 eli 81,6 % suuremmat kuin edellisenä vuotena. Ostetuista maataloustuotteista myytiin omissa toimipaikoissa 2.727.757:33 mk arvosta ja loput toimitettiin kulutuskeskuksiin. Liikkeemme toimi edelleen Valtion Viljavaraston asiamiesliikkeenä ja ostettiin tässä ominaisuudessa kertomusvuoden aikana eri viljalaatuja seuraavasti:

Ruista	310.865 kg
Vehnää	151.394 »
Ohraa	233.968 »
Herneitä	39.998 »
Kauraa	451.744 »
	Yhteensä 1.197.969 kg

Ostettu vilja käytettiin seuraavasti:

Jauhatusmääräyksillä omaan käyttöön . . .	321.289 kg
Toimitettiin kulutuskeskuksiin	671.433 »
Varastossa 31. 12. 1943	195.247 »
<u>Yhteensä</u>	<u>1.187.969 kg</u>

Vaikka nykyinen aika asettaakin omat rajoituksensa maataloustarvikekauppaan nähden, lisääntyi se kuitenkin kertomusvuoden aikana huomattavasti. Maatalouskoneista oli kova puute, mutta onnistuttiin niitä hankkimaan huomattavasti enemmän kuin edellisenä vuotena. Eri maataloustarvikkeita hankittiin seuraavasti:

Maatalouskoneita ja niiden osia .	354.834:—	mk	arvosta
Väkilannoitteita	310.161:—	»	»
Väkirehuja ja rehusuoloja . . .	362.679:—	»	»
Siementavaroita	48.877:—	»	»
<u>Yhteensä</u>	<u>1.076.551:—</u>	mk	arvosta

V. SÄÄSTÖKASSALIIKE.

Talletukset säästökassaan lisääntyivät kertomusvuoden aikana enempi kuin minään aikaisempana vuotena. Talletuskanta lisääntyi mk 269.922:21 ja olivat tallettajain saamiset vuoden päättyessä mk 1.227.102:54. Säästökassan toiminta selviää lähemmin seuraavasta:

Talletukset 1. 1. 1943	957.180:33
Talletettu 286 erässä	375.957:—
Nostettu 100 »	149.622:41
ero	226.334:59
Korkoja liitetty pääomaan . . .	43.587:62
<u>Talletukset 31. 12. 1943</u>	<u>1.227.102:54</u>

Vastakirjoja käytännössä 1. 1. 1943 . . .	495 kpl.
» avattiin	48 kpl.
» lopetettiin	10 » 38 »
» <u>käytännössä 31. 12. 1943 .</u>	<u>533 kpl.</u>

Säästökassan toimintaa valvoo Valtioneuvoston valtuuttamana Osuustukkukauppa r.l. ja on sen toimesta suoritettu vuoden aikana yksi tarkastus. Lisäksi ovat paikalliset tarkastajat suorittaneet 11 tarkastusta.

VI. KIINTEISTÖT JA KALUSTOT.

1. Kiinteistöt.

Voimassaolevan rakennuskiellon vuoksi oli rakennustoiminta liikkeessämme varsin vähäistä. Rakennuslupa saatiin ainoastaan Sääkskosken varistorakennukseen. Kauvatsan Lievikosken kylästä ostettiin tontti, sinne myöhemmin perustettavaa myymälää varten. Kiinteistöjen hankintaan käytettiin kaikkiaan mk 66.902:20. Kiinteistöjen arvosta poistettiin tilinpäätöksessä 20.502:20 mk, jätään niiden kirjanpitoarvoksi 1.038.400:— mk.

Toimipaikoista työstenteli 9 omassa ja 5 vuokrahuoneustossa.

2. Kalustot.

Kalustojen arvot lisääntyivät vuoden aikana huomattavasti, mikä johtui Ford-merkkisen kuorma-auton, ravintolakaluston ja viljan kosteusmittarin hankkimisesta. Kaluston hankintaan käytettiin kaikkiaan 220.942:— mk.

Kalustojen arvosta poistettiin tilinpäätöksessä 78.942:— mk, jätään niiden kirjanpitoarvoksi 414.714:— mk.

VII. VAKUUTUKSET JA SOSIAALINEN HUOLTO.

1. Jäsenten hautausvakuutus.

Kaikki ne osuuskuntamme jäsenet, jotka ovat täyttäneet hautausvakuutusehdot, on liike hautausvakuuttanut 500:— mk:sta. Vakuutusehdot täyttäneitä jäseniä oli kertomusvuoden aikana 575. Tilivuoden aikana on hautausvakuutussumma maksettu seuraavien jäsenten omaisille:

Alanen, Kaarlo, Karkku	Mäki, Kalle, Kauvatsa
Alho, Herman, Kiikka	Nieminen, Frans, Kiikka
Kulmala, Matti, Kauvatsa	Nummi, Oskari, Kiikka
Mäkinen, Juho, Kiikka	Viitamaa, Jalmari, Kiikka

2. Kumminlahjat.

Jäsenperheisiin syntyneille lapsille on liikkeen taholta annettu kummilahjana säästökassan vastakirja arvoltaan 100:— mk. Ehtona lahjan saamiseen on, että jäsen on täyttänyt samat ehdot kuin hautausvakuutukseenkin nähden. Kummilahjoja annettiin vuoden aikana 36 lapselle, ja käytettiin niihin siis mk 3.600:—.

3. Henkilökunnan työkyvyttömyys- ja eläkevakuutukset.

Jäsenten edustajiston tekemän päätöksen mukaisesti otettiin Eläkekassa Tuesta eläkevakuutus kaikille niille toimihenkilöille, jotka ovat olleet vähintään 3 vuotta liikkeen palveluksessa, eivätkä liikkeen palvelukseen tullessaan ole olleet miespuoliset 48 vuotta ja naispuoliset 43 vuotta vanhempia. Eläkevakuutettuja toimihenkilöitä on 19.

Kaikille toimihenkilöille, jotka ovat olleet liikkeen palveluksessa vähintään vuoden, on otettu ryhmähenkivakuutus.

Tapaturman varalta on kaikki liikkeen toimihenkilöt vakuutettu. Vuoden aikana sattui yksi vakavampi tapaturma.

4. Palovakuutukset.

Kiinteistöt, kalustot ja tavaravarastot ovat vakuutetut täydestä arvostaan Palo-Kansassa.

5. Liikennevakuutukset.

Palovakuutuksen lisäksi on liikkeen auto vakuutettu kaikkien tapaturmien ja vahinkojen varalta.

VIII. VALISTUS- JA KASVATUSTOIMINTA.

1. Osuustoiminnalliset julkaisut.

Kuluttajain Lehteä on liikkeen varoilla tilattu kaikille sitä haluaville jäsenille, Osuusliike-lehti hallintoneuvoston ja johtokunnan jäsenille sekä Työtoveri-lehti kaikille toimihenkilöille.

2. Valistusjuhlat.

Vuoden aikana järjestettiin 7 osuuskauppajuhlaa toimialueen eri puolilla. Puhujana oli KK:n puhuja Armas Siimes.

3. NM-toiminta.

NM-toiminta on kertomusvuoden aikana ollut vähäistä. Osaltaan on toimintaa haitannut sopivien huoneustojen puute. NM-toimikuntiin ovat kuuluneet seuraavat:

Myymälässä n:o 1: Saara Korpela, Irma Oksa, Helmi Ruusunen, Ester Viitanen ja Elma Tähtinen.

Myymälässä n:o 3: Aili Tasku, Eva Lahtinen, Selma Heinonen, Tyyne Heino ja Armas Lehtinen.

Myymälässä n:o 5: Saida Laine, Siiri Järvinen, Ida Lilja, Kaisu Lehtinen, Lyydi Leino ja Uno Parviainen.

Myymälässä n:o 6: Martta Joensuu, Saima Koivumäki, Esteri Salonen, Kerttu Kosonen ja Elsa Mäenpää.

Myymälässä n:o 8: Jenny Yli-Nokari, Anna Lehtinen, Anna Lehtonen, Tilda Nokari ja Tilda Värinen.

4. Henkilökunnan kasvatus.

Toimihenkilöiden ammattikasvatusta on liike pyrkinyt mahdollisuuksien mukaan edistämään ja tukemaan. Vuoden aikana aloitti 8 nuorempaa toimihenkilöämme KK:n kirjeellisten kurssien suorittamisen. Kaksi toimihenkilöämme osallistui KK:n Osuuskauppakoulun järjestämille 5-viikkoisille sekataavaramyymälänhoitajien kursseille. Yksi toimihenkilöämme osallistui OTK:n järjestämälle viljantarkastuskurssille. Heinäkuun loppupuolella järjestettiin toimihenkilöille viljanostokurssit, joilla luennoi maatalousteknikko Niskanen KK:sta. Lisäksi ovat toimihenkilöt osallistuneet Hämeen—Satakunnan Osuuskauppaliiton järjestämille opastuskursseille. Liike on suorittanut kaikki kurseista aiheutuneet kustannukset sekä suorittanut kurssiajalta opiskelijoille täyden palkan.

IX. HALLINTO JA HOITO.

1. Edustajisto.

Sotatilanteen takia ei edustajiston vaaleja voitu kertomusvuoden aikana suorittaa, joten edustajistoon ovat jatkuvasti kuuluneet seuraavat henkilöt:

Jyränoja, Eino, Kiikka	Mäkelä, Hannes, Tyrvää
Kröpi, Vilho, Kauvatsa	Nokari, Lauri, Kiikoinen
Vuori, Väinö, Kiikka	Nieminen, Otto, Kauvatsa
Pohja, Kalle, Tyrvää	Tuominen, Hugo, Kiikka

Heino, Haartti, Kauvatsa	Virtanen, Lauri, Kauvatsa
Ojala, Väinö, Tyrvää	Lehtinen, Kalle, Karkku
Ruusunen, Niilo, Kiikka	Salonen, Ester, Tyrvää
Salmela, Frans, Kauvatsa	Virtanen, Kalle, Kiikka
Jokinen, Kalle, Karkku	Viitanen, Sulo, Kiikka
Salminen, Oskari, Kiikka	Haanpää, Frans, Kauvatsa
Suhonen, Frans, Kauvatsa	Koskinen, Veikko, Kauvatsa
Leino, Kalle, Kiikka	Välimäki, Kalle, Kiikka
Heinonen, Selma, Kauvatsa	Kärki, Kalle, Kauvatsa
Ojala, Vilho, Tyrvää	Jalonen, Väinö, Tyrvää
Heinänen, Eero, Kiikka	Välimäki, Oskari, Kiikka

Edustajisto on kokoontunut kahteen sääntöjen määräämään kokoukseen, joissa on käsitelty 28 asiaa.

2. Hallintoneuvosto.

Edustajiston valitsemina ovat hallintoneuvostoon kuuneet seuraavat henkilöt:

Kröpi, Vilho, Kauvatsa	Salminen, Oskari, Kiikka
Salmela, Frans, Kauvatsa	Ojala, Väinö, Tyrvää
Nokari, Lauri, Kiikoinen	Jalonen, Väinö, Tyrvää
Jyränoja, Eino, Kiikka	Jokinen, Kalle, Karkku
Ruusunen, Niilo, Kiikka	

Hallintoneuvoston puheenjohtajana on toiminut Vilho Kröpi, varapuheenjohtajana Niilo Ruusunen ja sihteerinä Tuure Tähtinen. Hallintoneuvosto on vuoden aikana kokoontunut kolmeen kokoukseen, joissa on käsitelty 28 asiaa.

3. Johtokunta.

Johtokuntaan ovat kuuluneet, puheenjohtajana toimitusjohtaja Tuure Tähtinen ja muina jäseninä Aug. Suu-

niittu ja Kalle Lehtinen. Johtokunnan sihteerinä on toiminut puheenjohtaja.

Johtokunta on vuoden aikana pitänyt 16 kokousta ja on niissä käsitelty 122 asiaa.

Hallintoneuvoston puheenjohtaja Vilho Kröpi on myös osallistunut johtokunnan kokouksiin.

4. Myymäläneuvostot.

Myymäläneuvostoihin ovat kuuluneet seuraavat:

Myymälä n:o 1, Kiikka:

Eino Jyränoja, Nillo Ruusunen, Oskari Välimaa ja Hugo Korpela.

Myymälä n:o 2, Kiimajärvi:

Oskari Salminen, Kalle Virtanen ja Jaakko Pajunen.

Myymälä n:o 3, Kauvatsa:

Frans Haanpää, Vilho Seppälä, Väinö Kallio, Haartti Heino ja Selma Heinonen.

Myymälä n:o 4, Ilo:

Eero Heinänen, Kalle Välimäki ja H. Heino.

Myymälä n:o 5, Karkku:

Kalle Jokinen, Kalle Lehtinen, Siiri Ojansivu, Fanny Virtanen ja Arvid Leino.

Myymälä n:o 6, Tyrvää:

Väinö Ojala, Lauri Välimaa ja Yrjö Lastunen.

Myymälä n:o 7, Sääkskoski:

Frans Salmela, V. Mäki, Otto Nieminen, Kalle Kärki ja Hilja Merikivi.

Myymälä: no 8, Kiikoinen:

Lauri Nokari, L. Lehtonen, Kerttu Visanen ja Arvo Tuominen.

Myymälä n:o 9, Yttilä:

Vilho Kröpi, Frans Suhonen, Otto Tasku ja K. Raivio.

Myymälä n:o 10, Roismala:

Väinö Jalonen, Felix Nurminen ja Artturi Tamminen.

Myymälä n:o 11, Nuupala ja leipomo:

Kalle Pohja, Saima Koivumäki ja Atte Tainio.

Ruokala:

Myymälä n:o 5:n myymäläneuvosto.

Myymäläneuvostot ovat vuoden aikana pitäneet 50 kokousta.

5. Aluekokoukset.

Aluekokouksia pidettiin sekä keväällä että sykyllä kaikkien myymälöiden alueella. Kokouksissa käsiteltiin edustajiston kokouksissa esilletulevia asioita sekä valittiin myymäläneuvostot ja NM-toimikunnat. Osanotto aluekokouksiin oli hyvin laimeaa.

6. Liiketoiminnan tarkkailu ja tilientarkastus.

Vuoden 1943 tilien tarkastuksen suorittivat helmikuun 14—15 päivinä KK:n määrääminä T. J. Puumalainen ja Armas Grönroos sekä paikallisina tarkastajina Hugo Tuominen ja Eino Kaski.

Hallintoneuvoston valitsemina kassan- ja säästökassan kuukausitarkkailijoina ovat toimineet Aug. Suuniittu, Eino Jyränoja ja Nillo Ruusunen. Vuoden aikana toimitettiin 11 tarkastusta.

7. Edustus.

Osuuskuntaa ovat vuoden aikana edustaneet eri kokouksissa seuraavat henkilöt:

KK:n kokouksissa Kalle Jokinen.

Osuustukkukaupan kokouksissa Vilho Kröpi.

Henki- ja Palo-Kansan kokouksissa Vilho Kröpi.

Eläkekassa Tuen kokouksissa Tuure Tähtinen.

Hämeen—Satakunnan Osuuskauppaliiton kokouksissa
Vilho Kröpi.

X. HENKILÖKUNTA.

Vuoden päättyessä oli liikkeen palveluksessa seuraava määrä työntekijöitä:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Konttorissa	1	3	4
Myymälöissä	4	21	25
Varasto- ja kuljetustöissä	4	1	5
Ruokalassa	—	5	5
Leipomossa	2	2	4
Yhteensä	11	32	43

Sotapoluilla oli vuoden päättyessä 11 miespuolista toimihenkilöä. Heille on maksettu osa palkasta.

Vastuunalaisissa toimissa oli vuoden päättyessä seuraavat henkilöt:

Tuure Tähtinen, liikkeenhoitajana
Helmi Vuorela, kirjanpitäjänä
Erkki Södersund, leipurimestarina
Siiri Nurminen, ruokalan emäntänä
Otto Vallin, lihaosaston hoitajana
Elsa Pajunen, myymälä n:o 2 hoitajana
Armas Lehtinen, myymälä n:o 3 hoitajana
Toivo Vuorinen, myymälä n:o 4 hoitajana
Uno Parviainen, myymälä n:o 5 hoitajana
Elsa Mäenpää, myymälä n:o 6 hoitajana
Sirkka-Liisa Sainio, myymälä n:o 7 hoitajana
Tilda Värinen, myymälä n:o 8 hoitajana
Yrjö Järvinen, myymälä n:o 9 hoitajana
Ester Pohja, myymälä n:o 10 hoitajana
Bertha Lindholm, myymälä n:o 11 hoitajana
Impi Ranta, myymälä n:o 12 hoitajana

XI. LIIKETULOKSET JA TALOUDELLINEN ASEMA.

Tilivuoden tulos muodostui sota-ajan aiheuttamista vaikeuksista huolimatta tyydyttäväksi. Bruttoylijäämä hie-
man nousi edellisestä vuodesta. Menojen puolella korot ja
verot nousivat huomattavasti edellisestä vuodesta. Korko-
menojen huomattava nousu aiheutui yksinomaan laajen-
tuneesta viljakaupasta. Veroja maksettiin kertomusvuoden
aikana seuraavasti:

Valtiolle:

Tuloveroa	14.598:—	
Omaisuusveroa	4.387:—	
Perushankintoihin	3.797:—	
Suhdanneveroa	3.795:—	
Ylimääräistä varallisuusveroa	49.460:—	76.037:—
Kunnallisveroa		15.640:85
Kirkollisveroa		2.578:50
		94.256:35
Liikevaihtoveroa		263.435:—
Yhteensä		357.691:35

Ylijäämä ennen poistoja oli mk 349.959:98 ja lain salli-
mien poistojen jälkeen 250.515:78 eli 1,51 % liikevaihdosta.

Tulot ja menot jakaantuivat seuraavasti:

Tulot:		Menot:	
Myynnistä	8,35 %	Palkat	3,65 %
Tuotannosta	1,24 »	Yleiskulut	2,73 »
Kassa-alennukset	0,17 »	Korot	0,91 »
Vuosialennukset	0,18 »	Verot	0,57 »
OTK:n ylijäämäpalaut.	0,19 »	Kiinteistökust.	0,17 »
		Poistot	0,60 »
		Ylijäämä	1,51 »
	10,14 %		10,14 %

Tiliasema selviää seuraavalla aukeamalla olevista omai-
suus- ja tulostaseista.

Omaisuuustase

Varat:

Rahaa kassassa	35.050:98
» pankissa	53.453:90
Tilisaatavat	133.584:05
Tavaravarastot	3.832.665:88
Kiinteistöt	1.038.400:—
Kalustot	474.774:—
Arvopaperit	271.174:—
	<u>mk 5.839.102:81</u>

Tulostase

Menot:

Palkat	605.414:13
Yleiskustannukset	454.348:10
Kiinteistökustannukset	28.060:75
Korot	151.550:20
Verot	94.256:35
Poistot kalustosta	78.942:—
» kiinteistöistä	20.502:20
Ylijäämä	250.515:78
	<u>mk 1.683.589:53</u>

31. 12. 1943.

Velat:

Tilivelat	2.854.749:98
Velkakirjalainat	75:90
Kiinnelainat	265.000:—
Säästökassatalletukset	1.227.102:54
Osuuspääoma	173.446:—
Rahastot	1.068.212:61
Ylijäämä	250.515:78
	<u>mk 5.839.102:81</u>

31. 12. 1943.

Tulot:

Tulo myynnistä	1.386.924:48
» tuotannosta	206.459:84
Kassa-alennukset	28.595:24
Vuosialennukset	29.590:97
OTK:n ylijäämäpalautus	32.019:—
	<u>mk 1.683.589:53</u>

XII. YLIJÄÄMÄN KÄYTTÄMINEN.

Puhdas ylijäämä	250.515:78
Tästä on sääntöjen mukaan siir-	
rettävä	
vararahastoon 50 %	125.257:78
käyttörahastoon 10 »	25.058:—
	<u>150.315:78</u>
Jää edustajiston käytettäväksi	<u>100.200:—</u>

Tämän johtokunta ehdottaa käytettäväksi seuraavasti:

Ylijäämäpalautusrahastoon	55.000:—
Osuuspääoman korkorahastoon	10.200:—
Hautausapurahastoon	5.000:—
Hallintoneuvoston käyttörahastoon	5.000:—
Johtokunnan käyttörahastoon	5.000:—
Kansanavulle	5.000:—
Jää tulostilille	15.000:—
	<u>mk 100.200:—</u>

Ylijäämää johtokunta ehdottaa palautettavaksi 1 % palautettujen ostomerkkien määrälle. Osuuspääomalle ehdotetaan maksettavaksi korkoa 5 %.

Jos johtokunnan ehdotus ylijäämän käyttämisestä hyväksytään, tulevat osuuskunnan rahastot olemaan seuraavat:

Vararahasto	948.476:24	
Käyttörahasto	208.562:83	
Hallintoneuvoston käyttörahasto	14.317:05	
Edustajiston käyttörahasto	5.000:—	
Johtokunnan käyttörahasto	8.111:45	
Osuuskorkorahasto	24.331:70	
Ylijäämän palautusrahasto	72.663:55	
Hautausapurahasto	9.500:—	1.290.962:82
Osuuspääoma	173.446:—	
	<u>mk 1.464.408:82</u>	

TILINTARKASTUSLAUSUNTO.

KESKI-SATAKUNNAN OSUUSLIIKKEEN r.l. edustajiston varsinaisen kokouksen valitsemina olemme suorittaneet osuuskunnan vuoden 1943 tilien tarkastuksen. Sen perusteella esitämme seuraavaa:

1. Tilinavaus on oikein. Tilimerkinnät ovat pätevien tositteiden mukaiset.
2. Tilinpäätös on laadittu oikein ja tilinpäätösperusteet ovat vakavaraiset.
3. Käteiskassa on hallintoelinten vuoden varrella toimittamissa tarkastuksissa ollut tilikirjojen mukainen. Tilintarkastuksen aikana laskemamme käteiskassa vastasi rahatilin saldoa.
4. Omaisuuserät vastasivat tilinpäätökseen merkittyä määrää ja ne olivat riittävästi palovakuutetut. Käyttöomaisuudesta oli tehty khtuulliset poistot. Kiinteistön omistus- y.m. asiapaperit olivat kunnossa.
5. Velkaerät, säästökassan saldo ja osuuskunnan rahastot niihin luettuna, olivat oikein merkityt tilinpäätökseen.
6. Kirjanpito on tarkoituksenmukaisesti järjestetty sekä oikein ja huolellisesti hoidettu.
7. Osuuskunnan liike- y.m. toiminta on tilikauden aikana ollut suotuisaa. Sen hallinnossa ja hoidossa on noudatettu osuuskunnan ja säästökassan sääntöjen määräyksiä ja kaikin puolin hyväksyttäviä menettelytapoja. Muutenkin on osuuskunnan asioita hoidettu tunnollisesti ja menestyksellisesti.

Edelläesitetyn perusteella ehdotamme, että tilinpäätös vahvistettaisiin ja että tili- ja vastuuvuorollisille myönnettäisiin vastuuvapaus vuodelta 1943.

Johtokunnan ylijäämankäyttöehdotus on sääntöjen mukainen, puollamme sen hyväksymistä.

Kiikassa helmikuun 15 päivänä 1944.

T. J. Puumalainen.	Armas Grönroos.
KK:n määräämä tilintarkastaja.	KK:n määräämä tilintarkastaja.

Hugo Tuominen.	Eino Kaski.
Edustajiston valitsema tilintarkastaja.	Edustajiston valitsema tilintarkastaja.

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO.

Tarkastettuaan johtokunnan laatiman toiminta- ja tilikertomuksen vuodelta 1943, sekä tutustuttuaan tilintarkastajain lausuntoon, jättää hallintoneuvosto ne jäsenten edustajiston kevätkokouksen käsiteltäviksi, ehdottaen puolestaan, että tilinpäätös vahvistettaisiin ja ylijäämä käytettäisiin johtokunnan ehdottamalla tavalla.

Kiikassa maaliskuun 12 päivänä 1944.

Vilho Kröpi.
Puheenjohtaja.

Tuure Tähtinen.
Sihteeri.

LOPUKSI.

Työskentelymme liikkeemme eteenpäin viemiseksi ei kuluneena vuotena ole ollut helppoa. Liikealankin vaikeudet ovat yhä vain kasvaneet lisääntyvän tavara- ja työvoimapulana sekä yhä raskaammaksi käyneiden verojen muodossa. Mutta uskollisen jäsenkuntamme, hallintoelinten sekä toimihenkilöiden yhteistyöllä on vaikeuksista selviydytty niin hyvin, että tulokset ovat olleet jopa odotettua paremmat. Myyntimme on kohonnut ennätysmäärään, ylijäämä on tyydyttävä ja säästökassamme talletuskanta on kohonnut ilahduttavasti. Varsinkin viimeksimainittu on tyydytyksellä mainittava, sillä mitä enemmän jäsenemme käyttävät talletuspaikkanaan omaa pankkia, säästökassamme, sitä vähemmän tarvitsemme ulkopuolista luottoa liiketoimintaamme ja sitä paremmat ovat tulevaisuudessa tuloksemme.

Lausumme parhaat kiitokset jäsenkunnallemme lisäntyneestä luottamuksesta liikettämme kohtaan. Samalla kiitämme reipasta henkilökuntaamme joka vaivojaan säästämättä on tunnollisesti työskennellyt liikkeemme hyväksi.

Kiikassa maaliskuun 3 päivänä 1944.

JOHTOKUNTA.

Tuure Tähtinen. Kalle Lehtinen.

Aug. Suuniittu.

EDISTYSMIELINEN OSUUSKAUPPALIIKE V. 1943.

Sodan tuottamista vaikeuksista huolimatta, joista tavarankäytön, toimihenkilöiden ja kuljetusneuvojen puute sekä raskas verotus olivat huomattavimpia, edistysmielisten osuusliikkeiden toiminta on kuluneen vuoden aikana kehittynyt tyydyttävästi. Osuusliikkeiden myynti kasvoi vuoden kuluessa 21,5 %, ollen vuoden lopussa 3 924 650 000:— mk. Kun elinkustannusindeksi samanaikaisesti nousi vain 8,8 %, on välitettyjen tavarain määrä vuoden kuluessa todellisuudessa jossakin määrin kasvanut. Myös myymäläin ja ravintolain lukumäärä on vuoden kuluessa kasvanut huolimatta siitä, että eräitä myymälöitä ja ravintoloita on jouduttu sulkemaan. Myymäläin kokonaismäärä lisääntyi 55, ollen vuoden lopussa 2 664 sekä ravintolain 34, ollen vuoden lopussa 319. Johtuen siitä, että huomattava määrä karjalaisia siirtyi entisille kotipaikkakunnilleen, on eronneiden jäsenten luku huomattavan suuri, nim. 10 173, joista kuitenkin osa kuolleita ja poistettuja. Lopulliseksi jäsenmäärän lisäykseksi tuli 3 988 ja jäsenmäärä vuoden päättyessä oli 362 267.

Kulutusosuuskuntien Keskusliitto (KK) r.y.

Epänormaaleista oloista huolimatta on osuusliikkeiden aatteellisen ja neuvonnallisen keskusjärjestön, Kulutusosuuskuntien Keskusliiton, toiminta jatkunut tyydyttävällä tavalla, huolimatta siitä, että huomattava osa miespuolisista toimihenkilöistä sekä toimistossa että tuotanto-

laitoksissa on edelleen asepalveluksessa. Niinpä tilintarkastus- ja neuvontatoiminta on jatkunut entiseen tapaan. Valistustoiminta on samaten jatkunut sodan aikaisissa muodoissa. Sensijaan rakennustoiminta on yleisen rakennustilanteen vuoksi ollut lamassa. Samoin on ollut v. 1939 perustetun asunto-osaston laita. Kuluttajain Lehden tilaajamäärä nousi vuoden aikana 1 096, ollen vuoden lopussa 197 096 vuosikertaa. Konsumentbladetin tilaajamäärä oli vuoden lopussa 3 657, jossa lisäystä 84 vuosikertaa, Osuusliikkeen 5 140, lisäystä 1 773 ja Työtoverin 9 731, lisäystä 666 vuosikertaa.

Tuotantolaitosten yhteinen tuotanto oli 20,6 milj. mk, joka oli 0,6 milj. mk eli 3,0 % suurempi kuin edellisenä vuonna. K K:n koko liikevaihto v. 1943 oli 63,0 milj. mk ja oli se 0,2 milj. mk eli 0,3 % pienempi kuin edellisenä vuonna, johtuen rakennustuotannon supistumisesta.

Osuustukkukauppa r.l.

Osuustukkukaupan r.l. 26 toimintavuosi sujui varsin suotuisissa merkeissä. Tosin tavarankäytön ja työvoiman niukkuus edelleenkin aiheuttivat vaikeuksia, mutta silti tavarankäytön hankinta onnistui paremmin kuin edellisenä vuotena, niin että erilaisia valmisteita monessa tapauksessa voitiin entistä runsaammassa määrässä toimittaa osuusliikkeille. Hintojen nousun ollessa miltei pysähdyksissä O T K:n liikevaihto suurimmaksi osaksi lisääntyneen tavarankäytön ansiosta kasvoi 1943 kokonaista 24,4 %:lla, nousen samalla myöskin ensikertaa kahden miljardin rajan yläpuolelle. O T K:n liikevaihto näet oli 2 005,9 milj. mk, ja kun liikevaihto vuonna 1942 oli 1 612,1 milj. mk, saavutettiin 393,8 milj. mkn lisäys.

O T K:n omat tuotantolaitokset onnistuttiin raaka-ainepulasta huolimatta yhä pitämään kaikki käynnissä lu-

kuunottamatta margariinitehdasta, joka oli ollut suljettava jo vuoden 1942 alkupuolella. Tuotantolaitostenkin kokonaismyynti kasvoi vuoden 1943 aikana, nousten 330,6, mikä merkitsee 91 miljoonan markan eli 38,0 %:n lisäystä vuoden 1942 239,6 myyntiin. Eri tuotantolaitosten markkamääräisen myynnin kehityksestä voidaan mainita seuraavaa.

Helsingin-myllyn laskutus oli 117,4 miljoonaa markkaa, ja kun se vuonna 1942 oli ollut 101,9 miljoonaa markkaa, oli lisäystä 15,5 miljoonaa eli 15,2 %.

Jääsken-myllyn tuotanto pääsi vuonna 1943 täyteen vauhtiin, tuotteiden myynnin kohotessa 32,6 milj. markkaan. Edellisen vuoden aikana mylly oli ollut toiminnassa vain rajoitetusti, joten sen myyntinumeroita ei voida käyttää vertauskohtana.

Kahvipaahdintamon toimitukset olivat 49,5 miljoonaa markkaa eli 8,6 milj. mk suuremmat kuin vuonna 1942, jolloin niiden määrä oli 40,9 milj. mk. Lisäystä myynnissä oli 20,9 %.

Tampereen lihanjalostustehdas laskutti vuoden 1943 aikana valmisteitaan 15,6 milj. markan arvosta, edellisenä vuotena 7,1 milj. markan arvosta, joten lisäys oli 8,5 milj. eli kokonaista 120,5 %. Viipurin lihanjalostustehtaan laskutus nousi 7,7 milj. markkaan, oltuaan 1942 4,0 milj. mk. Lisäystä oli 3,6 milj. mk eli 91,3 %.

Naisten pukimien laskutukset nousivat 2,4 milj. markasta vuonna 1942 4,2 milj. markkaan vuonna 1943, siis 1,8 milj. markalla eli 78,0 %:lla.

Neulomon (paitatehtaan) tuotteita laskutettiin 14,7 milj. markan arvosta ja vuonna 1942 8,1 milj. markan arvosta, joten lisäystä oli 6,6 milj. mk eli 81,1 %.

Neulomo II, joka valmistaa valtiota varten äitiysapupakauksia, laskutti valmisteitaan 6,7 milj. markan arvosta, mikä edellisen vuoden 4,4 milj. markan laskutukseen verrattuna osoitti 2,3 milj. markan eli 51,7 %:n lisäystä.

Pukutehtaan myynti nousi 27,1 milj. markkaan, ja kun se edellisenä vuotena oli ollut 18,3 milj. mk, saavutettiin 8,8 milj. markan eli 48,0 %:n lisäys.

Teknokemiallinen tehdas lähetti tuotteitaan kauppaan 17,2 milj. markan arvosta. Edellisenä vuotena tehtaan myynti oli 13,1 milj. mk, joten lisäys oli 4,1 milj. mk eli 31,6 %.

Tulitikkutehtaan myynti oli 30,9 milj. mk, joten myynnin lisäystä oli 2,4 milj. mk eli 8,6 %.

Vuodevaatetehtaan laskutus oli 6,9 milj. mk, edellisenä vuotena 5,4 miljoonaa, joten lisäys oli 1,5 milj. eli 27,4 %.

Osuustoiminnalliset vakuutuslaitokset.

Keskinäisen Henkivakuutusyhtiö Kansan toiminta kehittyi vuoden 1943 aikana olosuhteisiin katsoen tyydyttävästi. Huolimatta siitä, että suuri osa sivutoimen ja vakinaisesta kenttäjärjestöstä edelleen oli ase- ja työpalveluksessa, saavutettiin henkivakuutusten hankinnassa uusi hankintaanätys vakuutussummassa. Hankintatulos nousi viime vuoden aikana noin 250 milj. mk:aan, eli lähes 100 milj. mk suuremmaksi kuin edellisenä vuonna. Uusien vakuutusten lunastus muodostui edelleen hyväksi, samoin vakuutusten voimassapysyminen. Senjohdosta, että sotakuolemantausten luku edellisestä vuodesta huomattavasti aleni, jäi vakuutettujen kuolleisuus vuonna 1943 tuntuvasti pienemmäksi kuin edellisenä vuonna. Henkivakuutuskanta kasvoi kertomusvuonna noin 200 milj. mk:lla, eli suuremmalla summalla kuin koskaan aikaisemmin, ja oli sen määrä vuoden lopussa yli 1 600 milj. mk.

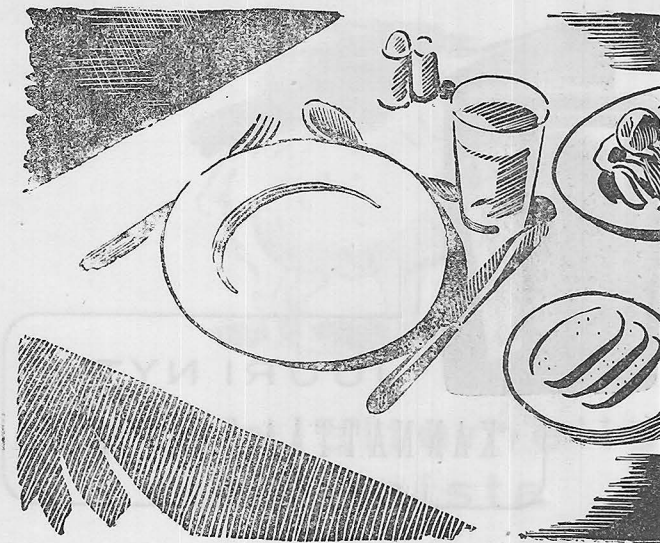
Keskinäisen Palo- ja Tapaturmavakuutusyhtiö Kansan suoraan hankkima palovakuutuskanta nousi vuoden 1943 päättyessä 6 058 milj. mk:aan. Lisäys edellisestä vuodesta oli yli 1 200 milj. mk, eli suurempi kuin koskaan aikaisem-

min. Yhdessä saatujen jälleenvakuutusten kanssa nousi koko palovakuutuskanta vuoden 1943 lopussa 8 884 milj. mk:aan. Palovahinkoja sattui kertomusvuoden aikana suoraan hankitus- ja kannassa 220, eli 24 enemmän kuin edellisenä vuonna. Niistä suoritettu ja varattu palokorvausten määrä oli 2,4 milj. mk, eli 0,8 milj. mk pienempi kuin edellisenä vuonna.

Yhtiön tapaturma- ja autovakuutusosastojen toiminnan kehitys oli kuluneena vuotena tyydyttävä.

Eläkekassa Tuessa vakuutettujen toimihenkilöiden luku lisääntyi vuoden 1943 aikana 1 454:llä, nousten 6 042:een. Vakuutettujen toimihenkilöiden vuotuisten eläkkeiden summa kasvoi 20,8 milj. mk:lla, nousten 65,9 milj. mk:aan.

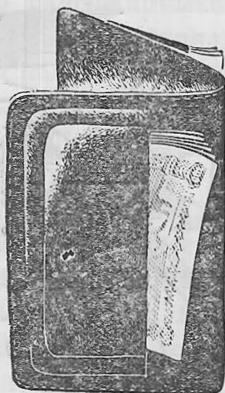
Kertomusvuoden aikana liittyi Tuen osakasliikkeiksi 48 osuusliikettä, joten osakasliikkeiden luku oli vuoden lopussa 65. Päätös liittymisestä Tuen osakasliikkeeksi vuoden 1944 alusta tehtiin kertomusvuoden aikana vielä 15 osuusliikkeessä. Vuonna 1944 alussa on täten Tuen osakasliikkeiden luku kaikkiaan 80 ja vakuutettujen toimihenkilöiden luku noin 6 500.

KUULUN KAUNIISSA KARKUSSA

voi myös syödä hyvin, kertovat matkustavat, jotka ovat syöneet meillä. Ruokalistan pituus ei ole määräävä, pari, kolme lajia riittää, kunhan ruoka on huolellisesti valmistettua, maukasta ja täyttävää, sillä matkalla tulee aina nälkä! Paikkakuntalaiset taas ovat sitä mieltä, ettei ruokapulaa huomaakaan, kun syö meillä. Tulkaa Tekin syömään »lisäannoksia«, niin korttinne riittävät mainiosti!

KESKI-SATAKUNNAN OSUUSLIKE R.L.

JUURI NYT KANNATTAA SÄÄSTÄÄ!

Nyt ovat hinnat korkeat ja silti saa käyttökelpoisuudeltaan yleensä vain tois'arvoista tavaraa. Siksi on parempi säästää rauhan aikaa varten, joka tuo tullessaan paljon ja hyvää tavaraa kohtuulliseen hintaan — mutta myös rahalle kovan kysynnän.

Kannattaa siis jo tästä tilistä tuoda osa säästökassamme, ja sitten aina säännöllisesti!

Säästökassa on rahojenne varma talletuspaikka, siellä ne kasvavat korkoa eivätkä »makaa laiskana« ja ovat kuitenkin aina tarvittaessa mukavasti nostettavissa ostoksilla käydessänne. Ja huomatkaa — säästö pääoma aina 100000 markkaan asti on täysin verovapaa!

KESKI-SATAKUNNAN OSUUSLIIKE R.L.

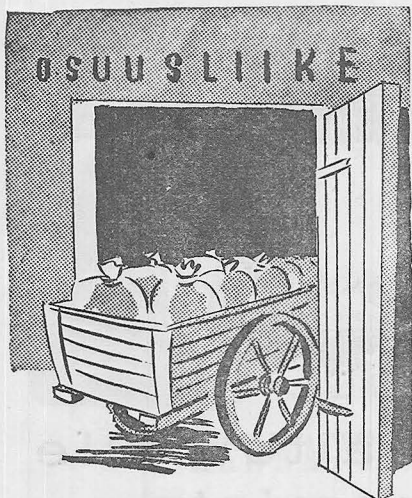

Ennen laitumelle laskemista

on lampaittenne aika luovuttaa lämmin turkkinsa.
— Heti keritsemisen jälkeen käy villan vaihto rahaksi tai valmiiseen tavarahan nopeasti ja ammattitaitoisesti meillä. Siten Te pääsette säilyttämästä niitä kesäkiireiden aikana ja villa joutuu ajoissa jalostettavaksi ja antamaan lämmintä talvea vastaan.

Me ostamme luovutus- ja ylijäämävillaa sekä vaihdamme villoilla kangasta ja lankaa.

**KESKI-SATAKUNNAN
OSUUSLIIKE R.L.**

TAVARA SINNE MISSÄ SITÄ TARVITAAN!

on tärkeä tämän hetken tunnus, jotta kaikki talous-
koneiston pyörät voivat jatkuvasti pyöriä – työtä
ja tarvikkeita niiden tarvitsijoille.

Maataloustuottaja! Joko Te olette myy-
nyt kaikki liikenevät tuotteenne nyt kun »luovutuk-
set» on suoritettu ja kaikkalainen siemen varattu?
Me ostamme jatkuvasti kaikkia maataloustuotteita,
ylijäämäviljaa, perunaa, juurikasveja, villaa jne. ja
maksamme aina tuotteistanne hinnan laadun mukaan.

**KESKI-SATAKUNNAN
OSUUSLIIKE R.L.**